

การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจของรูปแบบการดำเนินชีวิตนักท่องเที่ยวสูงอายุ ชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงในประเทศไทยภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

AN EXPLORATORY FACTOR ANALYSIS OF LIFESTYLE OF HIGH-INCOME SINGAPOREAN SENIOR TOURISTS IN THAILAND AFTER COVID 19 PANDEMIC

ราณี อีสัยกุล¹ วุฒิภาค พูลบัว² และนันทฉัตร วีรานูวัตต์³

Ranee Esichaikul¹, Wutipark Poonbua², and Nontlachata Viranuvatti³

^{1,2}สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³สำนักวิชาการจัดการ สาขาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

^{1,2}School of Management Science, Sukhothai Thammathirat Open University

³School of Management, Tourism Management, Mae Fah Luang University

Received: June 17, 2022 / Revised: September 15, 2022 / Accepted: September 22, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรคือ นักท่องเที่ยวชาวสิงคโปร์สูงอายุ 55 ปีขึ้นไป และมีรายได้เดือนละ 2,600 เหรียญสหรัฐขึ้นไปที่เคยมาท่องเที่ยวในไทยห้าปีซ้อนหลัง โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ที่มีระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.933 ได้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครบสมบูรณ์ จำนวน 262 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์คือ การรับประทานอาหาร การพักผ่อนโรงแรมชั้นหนึ่งในเมือง และการเข้าสังคมในกลุ่มเพื่อน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและสุขอนามัยของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นหลัก ผลรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ซึ่งห้าลำดับแรกคือ สุขอนามัยและความปลอดภัยสูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางธรรมชาติและสังคมที่ทำหาย การเยี่ยมชมแหล่งประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน การเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างปลอดภัย และการใช้เวลาพักผ่อนกับเพื่อน ตามลำดับ โดยเพศ อายุ และรายได้ของนักท่องเที่ยวสูงอายุมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจในการเลือกรูปแบบการดำเนินชีวิต ข้อค้นพบจากการศึกษานำไปสู่แนวทางการส่งเสริมการตลาดและแหล่งท่องเที่ยวซึ่งส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์เพิ่มขึ้นและประเทศไทยมีรายได้ที่มากขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการดำเนินชีวิต นักท่องเที่ยวสูงอายุ ชาวสิงคโปร์ รายได้สูง โรคโควิด 19

Abstract

The objectives of this research are to study and analyze component factors of lifestyle of high-income Singaporean senior tourists in Thailand after COVID-19 pandemic. This research is a survey research. Research population comprises Singaporean senior tourists, aged 55 years

or over, with a monthly income of US\$ 2,600 or over, who had visited Thailand during the last five years. A questionnaire with a confidence level of 0.933 was used for data collection. The total number of 262 completely filled questionnaires was returned. The results show that the lifestyle of Singaporean senior tourists is composed of the following: eating out, staying in a first-class hotel in a city, and socializing among friends. They take into account the safety and hygiene of the tourist attractions as a priority. The analysis results of senior tourists' lifestyle show that it is consisted of 8 factors, of which the top five are: hygiene and safety, followed by participation in challenging natural and social activities, sustainable visits to historical sites, learning culture safely, and spending time with friends, respectively. The gender, age and income of these tourists are related to their lifestyle choices. The findings from the study lead to guidelines for promoting the markets and attractions resulting in increasing the number of Singaporean senior tourists and higher incomes for Thailand.

Keywords: Lifestyle, Singaporean, Senior Tourist, High-income, COVID-19

บทนำ

ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศเกาะเล็ก ๆ ที่อยู่ทางตอนใต้ของไทยและมีระยะทางห่างกันเพียง 1,644 กิโลเมตร และเป็นประเทศที่มีความโดดเด่นทางเศรษฐกิจและมีธุรกิจที่น่าสนใจต่างจากขนาดของประเทศ เนื่องจากมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ที่สำคัญยังเป็นเพื่อนบ้านกับไทยที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันทั้งการลงทุน การค้า และการท่องเที่ยวมาอย่างยาวนาน ชาวสิงคโปร์มีความผสมผสานทั้งเชื้อชาติจีนร้อยละ 60 มาเลย์ร้อยละ 10 อินเดียร้อยละ 7 และที่เหลืออีก ร้อยละ 23 เป็นเชื้อชาติอื่น ๆ ตามลำดับ (Business Information Centers, 2020) มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนประมาณ 3,127 เหรียญสหรัฐ หรือ 96,132 บาท ซึ่งเป็นประเทศที่รายได้เฉลี่ยรวมเป็นอันดับ 1 ของอาเซียน (National Innovation Agency, 2022)

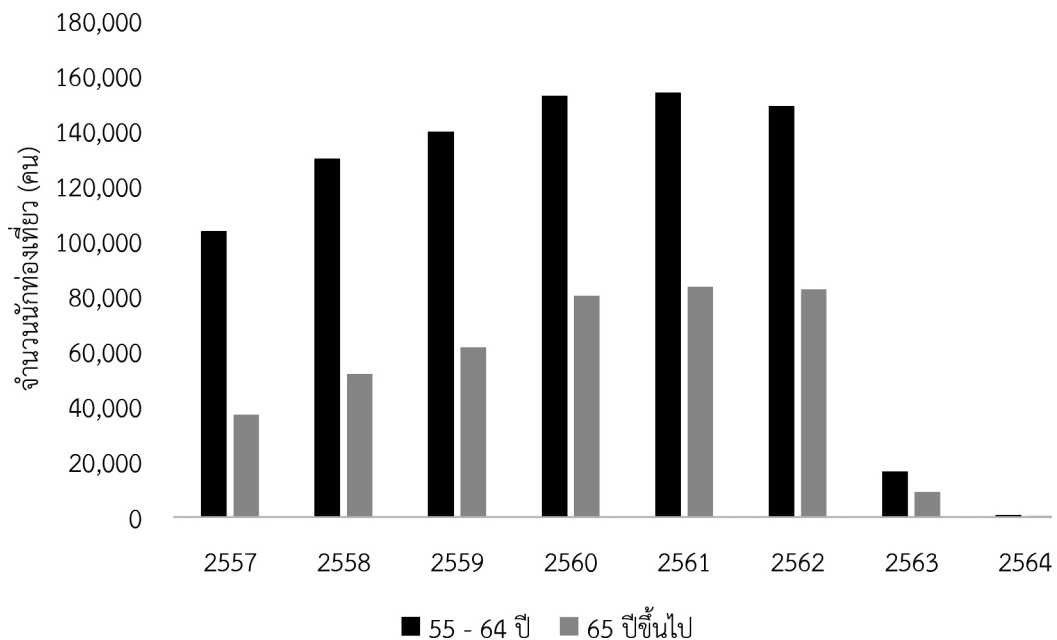
ด้วยการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรในปัจจุบัน ประเทศสิงคโปร์นั้นเป็นหนึ่งในประเทศที่มีอัตราการเติบโตของประชากรสูงอายุที่เร็วที่สุดในโลก โดย Ageing Asia Alliance (2020) รายงานว่า ภายในปี พ.ศ. 2573 ชาวสิงคโปร์ประมาณ 1 ใน 4 จะมีอายุ

65 ปีขึ้นไป และจะกลายเป็น 1 ใน 9 ประเทศของกลุ่ม Super-Aged จากหลายปัจจัย ซึ่งโอกาสทางธุรกิจในเศรษฐกิจสูงวัยนั้นมีหลากหลาย ตั้งแต่การบริการด้านสุขภาพ ผลิตภัณฑ์ที่อำนวยความสะดวก การดูแลที่พักอาศัย และการท่องเที่ยวต่างประเทศ นอกจากนี้ด้วยการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ผลักดันการนำเทคโนโลยี การบริการสุขภาพ และความปลอดภัยในการเดินทาง ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ในเศรษฐกิจสูงวัยเข้ามาปรับใช้ ทำให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ถึงวิธีการสื่อสารและรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่อีกด้วย

แต่ที่ผ่านมานักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่เดินทางมาไทยเติบโตอย่างต่อเนื่องจากปัจจัยส่งเสริมในเรื่องของการให้บริการสายการบินและการเพิ่มปริมาณความถี่ของเที่ยวบินเพื่อเชื่อมโยงระหว่างประเทศสิงคโปร์และจุดบินในส่วนภูมิภาคของประเทศไทยมากขึ้น เช่น ภูเก็ต เกาะสมุย เชียงใหม่ กระบี่ และหาดใหญ่ เป็นต้น ประกอบกับการทำการตลาดเชิงรุกทั้งแคมเปญการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ประเทศ การเดินทางที่สะดวก ราคาค่าของการท่องเที่ยว และความพยายามในการแก้ไขปัญหาเฉพาะของนักท่องเที่ยวสูงอายุ เพื่อสร้าง

การรับรู้และภาพลักษณ์ด้านบวกของไทย อีกทั้งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีแนวโน้มการใช้จ่ายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวสูง เพราะจะเลือกซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เดินทางท่องเที่ยว

อย่างมีความรับผิดชอบ และไม่สร้างผลกระทบทางลบให้กับแหล่งท่องเที่ยว จึงส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวสูงอายุเพิ่มขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2557-2562 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์เดินทางมาประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557-2564

ที่มา: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports (2022)

จากภาพที่ 1 นั้น ภายหลังปี พ.ศ. 2562 ที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ลดลงอย่างมาก ในระหว่างปี พ.ศ. 2563-2564 นักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่อายุ 55-64 ปี เหลือจำนวน 16,432 และ 768 คน ตามลำดับ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มีจำนวน 9,113 และ 426 คน ตามลำดับ เนื่องจากช่วงวัยนี้เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อและเสียชีวิตได้ง่ายจึงเกิดความกลัวในการเดินทางระหว่างประเทศ ประกอบกับนโยบายการปิดประเทศชั่วคราวเพื่อควบคุมสถานการณ์ไม่ให้เลวร้ายไปกว่านี้ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลไทยจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนากลยุทธ์เพื่อฟื้นฟูสถานการณ์ทางการท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าตลาดการท่องเที่ยวของไทยให้สูงขึ้น มุ่งเน้นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายที่มีการใช้จ่ายในระหว่างการเดินทางที่สูง ส่งเสริมการทำ

การตลาดการท่องเที่ยวใหม่ ใส่ใจการให้บริการด้านสุขภาพ และอำนวยความสะดวกระหว่างการเดินทางเพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุนี้ เห็นได้จากข้อมูลนักท่องเที่ยวสูงอายุต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในไทยนั้นมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันอยู่ที่ 4,728 บาท ซึ่งสูงกว่านักท่องเที่ยววัยอื่น ๆ โดยชาวสิงคโปร์มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันสูงสุดอยู่ที่ 5,965 บาท เน้นใช้จ่ายด้านที่พักและบริการเชิงสุขภาพ รองลงมาคือ สหรัฐอเมริกา 5,475 บาท และออสเตรเลีย 5,235 บาท (Tourism Authority of Thailand, 2020)

นอกจากนี้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการเป็นศูนย์กลางแห่งการท่องเที่ยวผู้สูงอายุในภูมิภาคเอเชีย ผ่านมาตรการยกระดับเป็นศูนย์กลางดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

ประกอบกับการส่งเสริมนโยบายของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ช่วงปี พ.ศ. 2566-2570 ที่ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงทุกรูปแบบ และพร้อมที่จะเติบโตอย่างยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม การยกระดับบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทของการท่องเที่ยววิถีใหม่ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น และภาคประชาชน (Ministry of Tourism and Sports, 2022)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต (AIOs) ของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูง
2. วิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจรูปแบบการดำเนินชีวิต (AIOs) ของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงและหาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบนั้นจำแนกตามเพศ อายุ และรายได้

ทบทวนวรรณกรรม

อย่างที่ทราบในปัจจุบันว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโลกส่งผลให้วัยสูงอายุมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นแม้กระทั่งชาวสิงคโปร์เอง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสุขภาพดีและใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุประกอบกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมนันทนาการ และการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน เที่ยวชม เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ เนื่องจากมีเวลามากกว่านักท่องเที่ยววัยอื่น ๆ อีกทั้งมีความพร้อมทางการเงิน (Nicolau et al., 2019; Hwang & Lee, 2018; Melon et al., 2018) ทำให้การศึกษาการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุจึงเกิดขึ้นและกำลังได้รับความสนใจมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสูงอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และ

เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีรายได้สูงจะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามสภาพเศรษฐกิจ การให้บริการสุขภาพ การเชื่อมโยงทางเทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นหลัก เมื่อปัจจัยหลักเหล่านี้ลดลงอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวสูงอายุใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงความคุ้มค่ามากขึ้น (Huber et al., 2018; Kim & Kim, 2018)

จากการศึกษาของ Cohen (1979) ได้กล่าวถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วย นักท่องเที่ยวที่ต้องการได้รับความสำราญ (Recreational Tourist) เน้นความสำคัญของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนร่างกายและความสำราญเพลิดเพลิน นักท่องเที่ยวที่มุ่งหาประสบการณ์ (Experiential Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริง ซึ่งนักท่องเที่ยวประเภทนี้สนใจศึกษาเพื่อให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัส นักท่องเที่ยวแบบต้องการสัมผัสกับคนท้องถิ่น (Experimental Tourist) โดยมีลักษณะเด่นคือ ชอบติดต่อพูดคุยกับคนท้องถิ่นเพื่อเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิตความเป็นอยู่ มีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของคนท้องถิ่น เนื่องจากผู้สูงอายุยังมีความต้องการทางสังคม มีความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น และยังต้องการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมือนอยู่ในวัยกลางคนให้มากที่สุด และนักท่องเที่ยวที่ใช้ชีวิตแบบคนท้องถิ่น (Existential Tourist) ซึ่งนักท่องเที่ยวประเภทนี้มีความต้องการผจญภัย หรือใช้ชีวิตภายใต้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตเช่นเดียวกับคนท้องถิ่น ซึ่งก็สอดคล้องกับนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีรายได้สูงเช่นกัน ด้วยความยินดีจ่ายเงินเพิ่มขึ้นเพื่อแลกกับการบริการที่เป็นพิเศษคือ มีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการที่พักระดับหรูหราร ใส่ใจต่อสุขภาพ ไม่เร่งรีบและมีความปลอดภัยในการเดินทาง (Krachangphatwong & Puaratanarun kon, 2018) ซึ่งมีลักษณะในการเดินทางที่ศึกษาจากสื่อและจองด้วยตนเองออนไลน์ ช็อททัวร์

แบบเหมาจ่าย หรือจัดการเดินทางด้วยตนเองหรือเดินทางกับบริษัทนำเที่ยวแบบกลุ่ม Foreign Independent Traveler (FIT) ตามความต้องการเฉพาะ (Wen et al., 2020)

การศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความถี่ในการเดินทาง ช่วงเวลา วัตถุประสงค์ แรงจูงใจ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผู้ร่วมเดินทาง ระยะเวลาในการเดินทาง สถานที่พัก ลักษณะการเดินทาง กิจกรรมที่สนใจ แหล่งท่องเที่ยว และค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวโดยรวม ซึ่งจะบ่งบอกถึงลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวโดยรวม อาหารที่นิยม ระดับของสถานที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ซึ่งแนวคิดเหล่านี้สามารถนำมาศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยววัยสูงอายุที่มีรายได้สูงได้เช่นกัน (Huber et al., 2018; Patterson, 2018) อีกทั้งยังสามารถวัดลักษณะพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีรายได้สูงจากรูปแบบการดำเนินชีวิตแบบ AIOs โดย Plummer (1974) ได้วิเคราะห์ลักษณะทางจิตวิทยาทางสังคมของผู้บริโภคเชิงปริมาณเพื่อหาข้อมูลของผู้บริโภคในด้านกิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinion) (Kotler & Armstrong, 2012) ตลอดจนลักษณะทางประชากรศาสตร์ อย่างเช่น Suryadi และ Subroto (2019) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตรวมทั้งผู้สูงอายุที่มีอิทธิพลต่อลักษณะส่วนบุคคลของชุมชน ด้วย AIOs โดยการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) พบว่า ปัจจัยด้านกิจกรรมที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ กิจกรรมวันหยุดและงานอดิเรก ส่วนปัจจัยด้านความสนใจคือ อาหาร งาน และครอบครัว และปัจจัยด้านความคิดเห็นคือ ความคิดเห็นด้านการเมือง ความคิดเห็นต่อตนเอง และผลิตภัณฑ์

ส่วน Nithat-ek (2018) ก็ยังนำทฤษฎีนี้มาวัดรูปแบบการดำเนินชีวิตและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวสูงอายุจากทวีปยุโรปในจังหวัด

ประจวบคีรีขันธ์ ด้วยแบบสอบถามและการวิเคราะห์จัดกลุ่ม (Cluster Analysis) พบว่า มีกลุ่มนักสำรวจวัฒนธรรมทางสังคม จะให้ความสำคัญกับการพบปะผู้คน ชอบค้นหาประสบการณ์การเดินทางใหม่ ๆ สนใจประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และเลือกที่พักโรงแรมระดับ 4 ดาว แล้วจะใช้จ่ายประมาณ 19,000 บาทต่อสัปดาห์ ส่วนอีกกลุ่มคือ กลุ่มนักช้อปปิ้งที่ให้ความสนใจด้านกีฬา กิจกรรมกลางแจ้ง การดูแลสุขภาพ รวมถึงการลองสินค้าใหม่ ๆ และเลือกพักโรงแรมระดับ 4-5 ดาว แล้วจะใช้จ่ายเฉลี่ย 19,000-38,000 บาทต่อสัปดาห์ ซึ่งถือว่ามีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เช่นเดียวกับ Zielinska-Szczepkowska (2021) ได้วิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่เดินทางในทวีปยุโรป ซึ่งชื่นชอบท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ส่วนเหตุผลที่สำคัญของการเดินทางคือ ความเจ็บสงบ ความปลอดภัย คุณภาพของบริการ และเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สะดวก โดยนักท่องเที่ยวสูงอายุนิดีที่จะจ่ายหากรัฐบาลปลายทางหรือผู้ประกอบการสามารถอำนวยความสะดวกในสิ่งเหล่านี้ได้

อย่างไรก็ดี ผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคโควิด 19 ทำให้รัฐบาลไทยและสิงคโปร์ประกาศใช้มาตรการควบคุมโรค เช่น การปิดประเทศชั่วคราว เป็นต้น จึงส่งผลกระทบต่อรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่ปรับตัวในการรักษาสุขอนามัย เว้นระยะห่างทางสังคม และหลีกเลี่ยงการรวมตัวในพื้นที่แออัด (Chuan, 2021) เช่นเดียวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุทั่วโลก (Rahman et al., 2021; Becken & Loehr, 2022) ทำให้ Ministry of Tourism and Sports (2020) ได้จัดทำโครงการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing Thailand Safety & Health Administration หรือเรียกว่า SHA) เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการควบคุมโรค ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดีมีความสุขและ

มั่นใจในความปลอดภัยด้านสุขอนามัยจากสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของไทย นอกจากนี้ Matichon (2020) ยังมีความเห็นว่า ผู้ประกอบการเองก็ต้องปรับตัว เช่นเดียวกันเพื่อบริการนักท่องเที่ยวยุคใหม่ อย่างธุรกิจโรงแรมก็มีการเพิ่มกิจกรรมยามว่างที่สามารถรักษาระยะห่างได้ เช่น รำมวยจีน เล่นกอล์ฟ เป็นต้น ธุรกิจรถทัวร์โดยสารนำเที่ยวอาจต้องปรับเป็นการเดินทางในระยะสั้น (Day-Trip) และจัดที่นั่งให้น้อยลงกว่าเดิม หรือธุรกิจนำเที่ยวต้องเตรียมแผนการตลาดไว้รองรับโดยเฉพาะการจัดโปรโมชั่นการเข้าพักโรงแรมช่วงวันหยุด แพคเกจทัวร์รับประทานอาหารเช้า หรือการเที่ยวชมวัฒนธรรมที่แปลกใหม่ เป็นต้น ซึ่งเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวโดยหวังว่าเมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ดีขึ้น และเมื่อรัฐบาลทั้งสองเปิดประเทศแล้วจะดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ให้กลับมาดังเดิมด้วยความปลอดภัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการศึกษาในครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวชาวสิงคโปร์สูงอายุ 55 ปีขึ้นไปและมีรายได้ตั้งแต่ 2,600 เหรียญสหรัฐขึ้นไป ที่เคยมาท่องเที่ยวในไทยห้าปีย้อนหลัง โดยขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันการศึกษา บริษัทนำเที่ยว และสถานเอกอัครราชทูตไทยในสิงคโปร์ ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ Krejcie และ Morgan (1970) ได้จำนวน 380 คน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการถามถึงความสนใจในการให้ข้อมูล การตรวจสอบคุณสมบัติ และการได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างทุกรายมีสิทธิ์ปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยได้ทุกเมื่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือจากการทบทวนวรรณกรรมและออกแบบให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้ด้วยตนเองในรูปแบบออนไลน์ ประกอบด้วยตัวแปรรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุจำนวน 36 ข้อคำถามที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ เช่น งานวิจัยของ Sriampornaekkul และ Chantuk (2018) และ Tsartsara (2018) และ Balderas-Cejudo (2019) โดยทำการทดสอบค่าความเที่ยงกับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว 3 ราย และทดสอบค่าความเชื่อมั่นจำนวน 30 คน ได้ค่า Cronbach's Alpha Coefficient เท่ากับ 0.93 เพื่อสร้างชุดตัวแปรที่สอดคล้องกับบริบทรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ให้มากที่สุด ใช้วิธีการประเมินตามวิธีของ Likert ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคมถึงกันยายน พ.ศ. 2564 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 262 คน คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 68.42 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ลักษณะประชากรและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยวิธีสกัดองค์ประกอบหลัก หมุนแกนองค์ประกอบแบบหมุนากด้วยวิธี Varimax โดยกำหนดให้ตัวประกอบที่สำคัญนั้นต้องมีค่าความแปรปรวนของตัวแปรมากกว่า 1.00 และค่า Kaiser Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มากกว่า 0.60

(Field, 2013) และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยที่ระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ลักษณะประชากรและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

จากการเก็บข้อมูลของแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำข้อมูลมา Clean Data และคัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 262 ฉบับ จากนั้นวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่เคยมาท่องเที่ยวในไทยนั้นเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 55-65 ปี

ร้อยละ 80.90 รองลงมาคือ 66-75 ปี และมากกว่า 76 ปี ตามลำดับ ด้านรายได้พบว่า นักท่องเที่ยวสูงอายุมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 2,601-3,100 เหรียญสหรัฐ ที่ร้อยละ 50.40 รองลงมาคือมากกว่า 3,601 เหรียญสหรัฐ และ 3,101-3,600 เหรียญสหรัฐ ตามลำดับ โดยร้อยละ 77.90 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมดมีรายได้มากจากการทำงานและการออม การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินชีวิต (AIOs) ของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงในไทย 3 ลำดับแรก ดังตารางที่ 1 พบว่า กิจกรรม (A) ที่นักท่องเที่ยวนิยมคือ การรับประทานอาหาร การพักผ่อนโรงแรมชั้นหนึ่งในเมือง และการเข้าสังคมในกลุ่มนักท่องเที่ยวด้วยกัน ด้านความสนใจ (I) นั้นชาวสิงคโปร์ยังคงเพลิดเพลินกับการรับประทานอาหารที่หลากหลาย รองลงมาคือ การใช้เวลากับเพื่อน และการได้รับคำแนะนำแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อน และความคิดเห็น (O) จะให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องของความปลอดภัยและสุขอนามัยของสถานที่ท่องเที่ยว และความใส่ใจในการเลือกผลิตภัณฑ์ที่ดีมีคุณภาพ

ตารางที่ 1 รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูง

รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีค่าใช้จ่ายสูง	$\bar{X}$	S.D.
กิจกรรม		
- การให้ความสำคัญต่อการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มในวันหยุด	4.32	0.74
- การพักผ่อนโรงแรมชั้นหนึ่งในเมือง	3.66	0.95
- การเข้าสังคมในกลุ่มนักท่องเที่ยวด้วยกัน	3.52	0.86
ความสนใจ		
- การเพลิดเพลินกับอาหารและเครื่องดื่มที่หลากหลาย	4.38	0.62
- การใช้เวลากับเพื่อน	4.10	0.69
- การได้รับคำแนะนำแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อน	3.90	0.79
ความคิดเห็น		
- การคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว	4.51	0.64
- การคำนึงถึงสุขอนามัยของสถานที่ท่องเที่ยว	4.42	0.65
- การเลือกผลิตภัณฑ์ที่ดีและมีคุณภาพ	4.20	0.71

หมายเหตุ: ผู้วิจัยคัดเลือกแต่ละรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุสูงสุด 3 ลำดับ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

จากรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงนั้น ผู้วิจัยได้นำตัวแปรทั้งหมดมาจัดกลุ่มโดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างตัวแปร โดยสามารถลดตัวแปรให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ทำให้ตัวแปร

ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มหรือมีความสัมพันธ์น้อยถูกสกัดออกและเหลือน้อยที่สุด ส่งผลให้เกิดค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่มาก ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้ค่า KMO เท่ากับ 0.76 และค่า Bartlett's Test of Sphericity เท่ากับ 1.03 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันและสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูง

รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยว	Factor Loading	Initial Eigenvalues		
		Total	Variance (%)	Cumulative Variance (%)
องค์ประกอบที่ 1 สุขอนามัยและความปลอดภัย		10.87	23.64	23.64
- การได้รับประกันจากรัฐบาลหากเจ็บป่วยระหว่างการเดินทาง	0.83			
- ประเทศที่รัฐบาลกำหนดให้นักท่องเที่ยวฉีดวัคซีนก่อนเข้าประเทศ	0.79			
- การหาโรงแรมที่มีสภาพแวดล้อมปลอดโรคโควิด 19	0.76			
- ประเทศที่มีมาตรการสาธารณสุขให้นักท่องเที่ยว	0.76			
- เมืองท่องเที่ยวที่มีโรงพยาบาลและแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ	0.74			
- การมีเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถตรวจจับโรคได้ทุกที่	0.74			
- สิทธิการยกเว้นวีซ่า	0.61			
องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางธรรมชาติและสังคมที่ทำหาย		5.50	11.96	35.61
- การมีส่วนร่วมในการทดลองสิ่งที่แตกต่างกัน	0.75			
- การพบปะผู้คนใหม่ ๆ	0.74			
- การสัมผัสประสบการณ์ที่ทำหาย	0.72			
- ความเพลิดเพลินกับกิจกรรมทางธรรมชาติ	0.72			

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่รายได้สูง (ต่อ)

รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยว	Factor Loading	Initial Eigenvalues		
		Total	Variance (%)	Cumulative Variance (%)
องค์ประกอบที่ 3 การเยี่ยมชมแหล่งประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน		5.50	7.70	43.31
- การอ่านเพื่อความบันเทิงทางประวัติศาสตร์	0.70			
- การแสวงหาผลิตภัณฑ์ที่ยั่งยืน	0.69			
- การเยี่ยมชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์	0.69			
- การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากสื่อโฆษณา	0.67			
องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างปลอดภัย		2.23	4.86	43.31
- การคำนึงถึงสุขอนามัยของสถานที่ท่องเที่ยว	0.78			
- การคำนึงถึงความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว	0.74			
- การเลือกผลิตภัณฑ์ที่ดีและมีคุณภาพ	0.66			
- การเรียนรู้จากประสบการณ์	0.66			
- การแสวงหาวัฒนธรรมที่แตกต่าง	0.62			
องค์ประกอบที่ 5 การใช้เวลาพักผ่อนกับเพื่อน		1.98	4.31	52.49
- การใช้เวลากับเพื่อน	0.68			
- การได้รับคำแนะนำแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อน	0.78			
องค์ประกอบที่ 6 การพักในโรงแรมหรูหรารับประทานอาหารที่เลิศรส		1.93	4.21	56.70
- การพักผ่อนโรงแรมชั้นหนึ่งในเมือง	0.75			
- การให้ความสำคัญต่อการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มในวันหยุด	0.71			
องค์ประกอบที่ 7 การค้นหาแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อสังคมเพื่อสัมผัสความแตกต่าง		1.63	3.55	60.26
- การค้นหาประสบการณ์การเดินทางจากสื่อสังคม	0.72			
- ความต้องการสัมผัสวิถีชีวิตที่แตกต่าง	0.65			
องค์ประกอบที่ 8 กิจกรรมท่องเที่ยวสปาเพื่อสุขภาพ		1.40	3.04	63.31
- ความสนใจกิจกรรมสปาเพื่อสุขภาพ	0.64			
- การท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพ	0.61			

หมายเหตุ: Meyer Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) = 0.76

Bartlett's Test of Sphericity = 1.03 และที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรสามารถจัดกลุ่มสำคัญได้จำนวน 8 องค์ประกอบ ด้วยความแปรปรวนรวมของ Initial Eigenvalues สูงถึง ร้อยละ 63.31 ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คือ สุขอนามัยและความปลอดภัย มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเดิมได้เท่ากับร้อยละ 23.64 เนื่องจากนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงยังกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เป็นอย่างมาก รองลงมาเป็นองค์ประกอบที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางธรรมชาติและสังคมที่ทำหาย ร้อยละ 11.96 ด้วยนักท่องเที่ยวยังคงหลงใหลธรรมชาติของไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ดึงดูดและสร้างมูลค่ามหาศาลของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ 3 คือ การเยี่ยมชมแหล่งประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน ร้อยละ 7.70 เพราะเมืองไทยมีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่เป็นมรดกโลกอยู่หลายแห่งจากการรับชมผ่านสื่อโฆษณา นักท่องเที่ยวจึงอยากมาชมและสัมผัส องค์ประกอบที่ 4 คือ การเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างปลอดภัย ร้อยละ 4.86 วิถีชีวิตและความเป็นอยู่อย่างไทยก็เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เช่นกัน แต่แหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นจะต้องมีความปลอดภัยและสุขอนามัยที่ดี ด้วยองค์ประกอบที่ 5 คือ การใช้เวลาพักผ่อนกับเพื่อน ร้อยละ 4.31 แสดงให้เห็นว่าชาวสิงคโปร์สูงอายุนิยมมาพักผ่อนกับเพื่อนที่รู้จักในไทยเพื่อพูดคุยและใช้เวลาทำกิจกรรมด้วยกัน องค์ประกอบที่ 6 คือ การพักในโรงแรมหรูหรารับประทานอาหารที่เลิศรส ร้อยละ 4.21 แน่ใจว่าเป็นสิ่งที่โด่งดังและยังคง

ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกชาติแม้กระทั่งชาวสิงคโปร์ก็คืออาหารไทย ทุกคนจะเพลิดเพลินกับการรับประทานอาหารไทยที่อร่อยและมีรสชาติหลากหลายซึ่งแตกต่างจากประเทศตนเอง ซึ่งนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงจะนิยมรับประทานอาหารในสถานที่หรูหราและมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น โรงแรม ภัตตาคาร หรือห้างสรรพสินค้าชื่อดัง องค์ประกอบที่ 7 คือ การค้นหาแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อสังคมเพื่อสัมผัสความแตกต่าง ร้อยละ 3.55 ประกอบด้วยการค้นหาประสบการณ์การเดินทางจากสื่อสังคมและความต้องการสัมผัสวิถีชีวิตที่แตกต่าง และองค์ประกอบที่ 8 คือ กิจกรรมท่องเที่ยวสปาเพื่อสุขภาพ ร้อยละ 3.04 ก็เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ชาวสิงคโปร์ชอบมาผ่อนคลายที่ไทย ด้วยการนวดไทยที่เป็นเอกลักษณ์ สมุนไพรที่หอม และการบริการที่ราคายอมรับได้

3. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เนื่องจากเป็นตัวแปรที่สอดคล้องกับหัวข้อการวิจัยกับองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 นั้น วิเคราะห์ด้วยสหสัมพันธ์เพียร์สันเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูง

องค์ประกอบที่	เพศ			อายุ (ปี)			รายได้ (เดือน)		
	r	Sig.	Level of relation	r	Sig.	Level of relation	r	Sig.	Level of relation
2	-0.71	0.00	ปานกลาง	-	-	-	0.63	0.02	ปานกลาง
3	-	-	-	-	-	-	0.79	0.00	ปานกลาง
4	0.67	0.00	ปานกลาง	-	-	-	-	-	-
5	-	-	-	0.81	0.00	มาก	-	-	-
6	0.63	0.02	ปานกลาง	-	-	-	0.62	0.04	ปานกลาง
7	-	-	-	0.64	0.02	ปานกลาง	-	-	-
10	-	-	-	-	-	-	-0.62	0.05	ปานกลาง

หมายเหตุ: องค์ประกอบที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 3 นั้นลักษณะประชากร (เพศ อายุ และรายได้) มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไม่ว่าจะเพศใด อายุเท่าไร และรายได้มากน้อยแค่ไหน ก็ยังนิยมและกลับมาท่องเที่ยวที่ไทยตามเดิมอยู่แม้จะเข้าสู่วิถีใหม่ (Next Normal) โดยเฉพาะอายุมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการใช้เวลาพักผ่อนกับเพื่อน (องค์ประกอบที่ 5) ในระดับมาก ($r = 0.81$) หมายความว่า ยิ่งนักท่องเที่ยวสูงอายุมีอายุเพิ่มขึ้นก็จะให้ความสำคัญกับการใช้เวลาพักผ่อนกับเพื่อนที่มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยและใช้เวลาทำกิจกรรมด้วยกัน เพศมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมทางธรรมชาติและสังคมที่ทำหาย (องค์ประกอบที่ 2) คือ เพศชายและหญิงส่วนใหญ่ของการสำรวจครั้งนี้ไม่ชอบทำกิจกรรมที่ทำหายทางธรรมชาติแต่จะเน้นกิจกรรมแนวสบาย ๆ เช่น รับประทานอาหารในโรงแรมที่หรูหรา (องค์ประกอบที่ 6) เลือกซื้อสินค้าและบริการในห้างสรรพสินค้า ใช้บริการสปา หรือเที่ยวชมวัฒนธรรม

ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับ (องค์ประกอบที่ 4) เช่นเดียวกับรายได้ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ (องค์ประกอบที่ 10) คือ นักท่องเที่ยวรายได้สูงจะเลือกไปสถานที่ท่องเที่ยวที่มีจำนวนคนน้อยเพื่อให้ตนเดินทางสะดวกและเต็มอิมในการทำกิจกรรม ประกอบกับยังเป็นการเว้นระยะห่างระหว่างสังคมเพื่อหลีกเลี่ยงการสัมผัสให้น้อยที่สุด เพราะนักท่องเที่ยวเองก็ทราบดีว่าเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างเสี่ยงจากการติดเชื้อโรคโควิด 19 ได้ง่าย

อภิปรายและสรุปผล

งานวิจัยนี้ได้วิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบเชิงสำรวจของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงในประเทศไทยภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการดำเนินชีวิตตามแนวคิด AIOs ของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงในไทย ได้แก่ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยม (A) คือ การรับประทานอาหารและเครื่องดื่มในวันหยุด ($\bar{X} = 4.32$) การพักผ่อน

โรงแรมชั้นหนึ่งในเมือง ($\bar{X} = 3.66$) และการเข้าสังคมในกลุ่มนักเดินทางด้วยกัน ($\bar{X} = 3.52$) ด้านความสนใจ (I) นั้นชาวสิงคโปร์ยังคงเพลิดเพลินกับการรับประทานอาหารที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ การใช้เวลากับเพื่อน ($\bar{X} = 4.10$) และการได้รับความแนะนำแหล่งท่องเที่ยวจากเพื่อน ($\bar{X} = 3.90$) และความคิดเห็น (O) จะให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องของความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.51$) สุขอนามัยของสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.42$) และความใส่ใจในการเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.20$) โดยผลรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวด้วยองค์ประกอบเชิงสำรวจนั้น ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คือ สุขอนามัยและความปลอดภัย ร้อยละ 23.64 องค์ประกอบที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางธรรมชาติและสังคมที่ทำหายร้อยละ 11.96 องค์ประกอบที่ 3 คือ การเยี่ยมชมแหล่งประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืนร้อยละ 7.70 องค์ประกอบที่ 4 คือ การเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างปลอดภัยร้อยละ 4.86 องค์ประกอบที่ 5 คือ การใช้เวลาพักผ่อนกับเพื่อน ร้อยละ 4.31 องค์ประกอบที่ 6 คือ การพักในโรงแรมหรูหรารับประทานอาหารที่เลิศรสร้อยละ 4.21 องค์ประกอบที่ 7 คือ การค้นหาแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อสังคมเพื่อสัมผัสความแตกต่างร้อยละ 3.55 และองค์ประกอบที่ 8 คือ กิจกรรมท่องเที่ยวสปาเพื่อสุขภาพ ร้อยละ 3.04 โดยการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร (เพศ อายุ และรายได้) กับองค์ประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูงอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอายุมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการใช้เวลาพักผ่อนกับเพื่อนในระดับมาก

ซึ่งแนวโน้มของนักท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบริการคุณภาพดีและคุ้มค่า เพราะนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นผู้มีประสบการณ์จึงเน้นการใช้จ่ายด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ เพียงแต่ให้ความ

สำคัญกับความพึงพอใจเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงความมั่นใจด้านความปลอดภัย บริการ ดูแลสุขภาพ และเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จึงทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ (AIOs) นิยมการรับประทานอาหารและการพักผ่อนโรงแรมชั้นหนึ่ง และการเข้าสังคมในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน (Huber et al., 2018) โดยคำนึงถึงเรื่องของความปลอดภัยและสุขอนามัยของสถานที่ท่องเที่ยวเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นประกันจากรัฐบาลหากเจ็บป่วยระหว่างการเดินทาง ประเทศที่รัฐบาลกำหนดให้นักท่องเที่ยวฉีดวัคซีน หรือการหาโรงแรมที่ปลอดภัยโรคโควิด 19 (Rahman et al., 2021; Becken & Loehr, 2022) นอกจากนี้ยังชอบกิจกรรมทางธรรมชาติที่ทำหายและการเข้าสังคม ซึ่งได้ทดลองสิ่งที่แตกต่างด้วยตัวเองและเพลิดเพลินกับกิจกรรมทางธรรมชาติ เช่น เดินป่า เล่นกอล์ฟ เป็นต้น อีกทั้งยังมีแหล่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่โดดเด่น ทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ เครื่องแต่งกาย วิถีชีวิต หรือชุมชน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่แหล่งท่องเที่ยวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zielinska-Szczepkowska (2021) โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโฆษณาและสังคมออนไลน์ เช่นเดียวกันกับ Lianto และ Wijaya (2019) ที่นักท่องเที่ยวสูงอายุต้องการพักผ่อนอย่างสนุกสนานเหมือนกลับไปเป็นหนุ่มสาวอีกครั้งและยังต้องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในแหล่งท่องเที่ยวกับเพื่อน ๆ ไม่ว่าจะเป็น การพูดคุย การเดินทาง และการใช้เวลาร่วมกันด้วยบรรยากาศที่สดชื่นและสวยงามภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สงบลง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยเสนอแนะในเชิงนโยบาย โดยให้หน่วยงานภาครัฐหรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการบริการพัฒนาอุปทานสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ เช่น การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวโดยอาศัยหลักการอารยสถาปัตย์กรรม และการส่งเสริม

สิ่งอำนวยความสะดวกที่เชื่อมโยงการเดินทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยว และแผนงานด้านอุปสงค์สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ เช่น การออกแบบเส้นทาง รายการนำเที่ยว กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาไทย ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ควรเป็นการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นความปลอดภัย บริการ ดูแลสุขภาพ และเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุของชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูง เช่น การรับประทานอาหาร การพักผ่อนโรงแรมชั้นหนึ่ง การเข้าสังคมในกลุ่มเพื่อน หรือการชมธรรมชาติและวัฒนธรรม ซึ่งสามารถนำไปใช้ในลักษณะคล้ายกับแคมเปญของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำหรับ

ชาวไทย โดยนำเสนอชวนชาวสิงคโปร์สูงอายุเที่ยวแบบเป็นกลุ่มเล็กจำนวน 12-15 คน พร้อมทั้งมีพยาบาลคอยดูแลตลอดการเดินทาง และสามารถให้คนสนิทร่วมเดินทางได้ด้วย ซึ่งแคมเปญเหล่านี้เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีรายได้สูง อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการพักแรมในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นและเกิดการใช้จ่ายสูงภายในประเทศได้ พร้อมกันนี้ทางผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางสำหรับการพัฒนาการศึกษาในครั้งต่อไปในประเด็นการนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว เช่น แหล่งท่องเที่ยวหรือจังหวัดที่สอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวสิงคโปร์ที่มีรายได้สูง เพื่อสะท้อนให้เห็นบรรยากาศของการท่องเที่ยวในประเทศไทยชัดเจนขึ้น

References

- Ageing Asia Alliance. (2020). *The Asia Pacific silver economy business opportunities report 2020*. Ageing Asia. <https://ageingasia.com/publications/asia-pacific-silver-economy-business-opportunities-report/>
- Balderas-Cejudo, M. A. (2019). Towards a deeper understanding of senior tourists: Challenges and opportunities of an emerging market segment. *Journal of Tourism and Heritage Research*, 2(2), 262-277. <http://jthr.es/index.php/journal/article/view/52>
- Becken, S., & Loehr, J. (2022). Asia-Pacific tourism futures emerging from COVID-19 recovery responses and implications for sustainability. *Journal of Tourism Futures*, 8(1), 1-14. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JTF-05-2021-0131/full/pdf>
- Business Information Centers. (2020). *Singapore*. Glob Thailand. <https://globthailand.com/market/Singapore> [in Thai]
- Chuan, P. C. (2021). *Beyond COVID-19 tourism transformed*. Singapore Tourism Board. <https://www.stb.gov.sg/content/dam/stb/documents/trade-events-and-resources/TXI/Beyond%20COVID-19%20Tourism%20Transformed.pdf>
- Cohen, E. (1979). A phenomenology of tourist experiences. *Sociology*, 13(2), 179-201. <https://doi.org/10.1177/003803857901300203>
- Esiyok, B., Kurtulmuşoğlu, F. B., & Özdemir, A. (2018). Heterogeneity in the determinants of length of stay across middle age and senior age groups in thermal tourism. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 35(4), 531-540. <https://doi.org/10.1080/10548408.2017.1374906>

- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics: And sex and drugs and rock “N” roll* (4th ed.). Sage.
- Huber, D., Milne, S., & Hyde, K. F. (2018). Constraints and facilitators for senior tourism. *Tourism Management Perspectives*, 27, 55-67. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2018.04.003>
- Hwang, J., & Lee, J. (2018). Relationships among senior tourists’ perceptions of tour guides’ professional competencies, rapport, satisfaction with the guide service, tour satisfaction, and word of mouth. *Research Article*, 58(8), 1331-1346. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0047287518803199>
- Kim, M., & Kim, C. (2018). Lifestyle and travel motivation of the elderly in South Korea: Baseline characteristics and the relationship between demographic factors. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, 21(3), 1-24. <https://doi.org/10.1080/15256480.2018.1464417>
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2012). *Principles of marketing*. Pearson Education.
- Krachangphatwong, N., & Puaratanarunkon, O. (2018). Tourism behavior of the elderly: A case study in Khon Kaen municipality. *Business Administration and Accounting Journal Khon Kaen University*, 2(3), 34-51. [in Thai]
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lianto, F., & Wijaya, S. (2019). Do Asian and non-Asian different? A study of senior tourists’ travel motivation. *Journal Ilmiah Manajemen*, 9(3), 513-527.
- Matichon. (2020, November 9). *Hat Yai’s economy has deteriorated heavily: Malaysian, Singaporean and Indonesian customers are infected with the virus*. Prachachat Online. <https://www.prachachat.net/local-economy/news-551298> [in Thai]
- Melon, M., Agrigoroaei, S., Diekmann, A., & Luminet, O. (2018). The holiday-related predictors of wellbeing in seniors. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 10(3), 221-240. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19407963.2018.1470184>
- Ministry of Tourism and Sports. (2020). COVID-19 and its impact on Thai tourism: Thailand tourism situation Q1/2020. *Tourism Economic Report*, 1(4), 25-29. [in Thai]
- Ministry of Tourism and Sports. (2022). *National tourism development plan no. 3 (2023-2027)*. Office of the National Economic and Social Development Council. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=11684&filename=index [in Thai]
- National Innovation Agency. (2022, June 28). *National average salary and cost of living*. Admission Premium. <https://www.admissionpremium.com/entrepreneur/news/4914> [in Thai]
- Nicolau, J. L., Losada, N., Alen, E., & Domínguez, T. (2019). The staged nature of decision making among senior tourists. *Research Article*, 59(4), 602-613. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0047287519851229>

- Nithat-ek, S. (2018). *Lifestyle and satisfaction of quality tourists from Europe in Riviera area, Prachuap Khiri Khan Province* [Master's thesis]. Thammasat University. [in Thai]
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports. (2022, March 31). *Number of foreign tourists entering Thailand classified by age group 2010-2021*. <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/17.aspx> [in Thai]
- Patterson, I. (2018). *Tourism and leisure behaviour in an ageing world*. Oxfordshire.
- Plummer, J. T. (1974). The concepts and application of lifestyle segmentation. *Journal of Marketing*, 38(1), 7-33.
- Rahman, M. K., Gazi, M. A. I., Bhuiyan, M. A., & Rahaman, M. A. (2021). Effect of COVID-19 pandemic on tourist travel risk and management perceptions. *PLoS ONE*, 16(9), 1-18. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0256486>
- Sriampornaekkul, L., & Chantuk, T. (2018). Quality tourism for senior tourists. *Journal of Humanities and Social Sciences, Rajabhat University*, 4(1), 12-28. [in Thai]
- Suryadi, S., & Subroto, W. T. (2019). Analysis of lifestyle factors that influence individuals following community. *IOSR Journal of Research & Method in Education (IOSR-JRME)*, 9(1), 33-44. <https://doi.org/10.9790/7388-0901013344>
- Tourism Authority of Thailand. (2020). *The implementation plan of the project on health safety guidelines*. Tourism Authority of Thailand. <https://web.thailandsha.com/index#Home> [in Thai]
- Tsartsara, S. (2018). Definition of a new type of tourism niche-The geriatric tourism. *International Journal of Tourism Research*, 20, 796-799. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jtr.2232>
- Wanichbancha, K. (2003). *The use of SPSS for Window in data analysis* (6th ed.). Thammasarn. [in Thai]
- Wen, J., Huang, S., & Goh, E. (2020). Effects of perceived constraints and negotiation on learned helplessness: A study of Chinese senior outbound tourists. *Tourism Management*, 78, 104059. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517719302572>
- Zielinska-Szczepkowska, J. (2021). What are the needs of senior tourists? Evidence from remote regions of Europe. *Economies*, 9(4), 148. <https://doi.org/10.3390/economies9040148>

Name and Surname: Ranee Esichaikul

Highest Education: D.B.A. (Tourism), University of Strathclyde

Affiliation: School of Management Science, Sukhothai
Thammathirat Open University

Field of Expertise: Tourism Management

Name and Surname: Wutipark Poonbua

Highest Education: M.Sc. in Logistics Management, National
Institute of Development Administration

Affiliation: School of Management Science, Sukhothai
Thammathirat Open University

Field of Expertise: Logistics and Supply Chain Management

Name and Surname: Nontlachatara Viranuvatti

Highest Education: Ph.D. (Integrated Tourism Management),
National Institute of Development Administration

Affiliation: School of Management, Tourism Management,
Mae Fah Luang University

Field of Expertise: Tourism Management, Hospitality Industry
Management, and Airline Business Management